

N:o 5.

Ankom till Riksd. Kansli den 26 Jan. 1874 kl. 2 e. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, angående upplåtelse till Köpings stad af en del utaf kronolägenheten Hushagen; Gifven Stockholms Slott den 19 December 1873.

Sedan Kongl. Maj:t, i enlighet med Riksdagens uti skrifvelse den 19 April 1873 lemnade medgifvande, under den 3 sistlidne Oktober beviljat Stockholm—Westerås—Bergslagens jernvägsaktiebolag, hvars jernväg enligt fastställd plan kommer att dragas öfver den Stömsholms stuteri underlydande kronolägenheten Hushagen i Köpings socken och Åkerbo härad, rättighet att för stations anläggning vid Köping öster om Köpingsån förfoga öfver dertill erforderlig del af nämnda kronolägenhet, har Köpings stads magistrat, enligt stadens röstegående invånares den 6 i sistberörde månad fattade beslut och på deras vägnar, uti en af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Westmanlands län insänd skrift hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhållit, dels att — enär staden för berörda ändamål åt jernvägsbolaget jemväl afträdt den del af sagda lägenhet, som förut åt staden öfverlåtits och hufvudsakligen begagnats till skeppsvarf och park, men det för staden vore af särdeles vigt att erhålla ej blott annan park eller promenadplats, än ock område för gator och vägar till nya jernvägsstationen och för dess sammanbindande, så gent som möjligt, så väl med Köpings—Utterbergs jernvägens vester om ån belägna station och derinvid befintliga hamnar och lastageplatser, som äfven med stadens gator på ömse sidor om ån, likasom för upplagsplatser och magasin samt för anläggande af fabriker och andra industriela inrättningar, jemte erforderliga byggnadstomter — den nu återstående delen af lägenheten Hushagen, hvilken, enligt en af Kommissions-landtmätaren A. G. Hillbom upprättad, ansökningen bifogad, karta med beskrifning, skulle utgöra 66 qvadratref, 36 qvadratstänger, eller 11

tunnland, 27,2 kappland; måtte med evärdelig egande- och dispositionsrätt till staden öfverlätas emot viss kontant löseskilling eller årlig afgäld; *dels* ock att lägenheten, hvarå arrendet tilländaginge den 14 nästkommande Mars, icke måtte till nytt arrende utbjudas förr, än den underdåniga ansökningen hunnit afgöras, hvaremot staden förpligtade sig att till kronan under tiden erlægga arrendeafgäld.

Med öfverlemnande tillika af kronofogdens i orten afgifna yttrande, deruti vitsordats det synnerliga behofvet för staden af ifrågavarande område och äfven fästats uppmärksamhet så väl å det olämpliga deruti, att ett landet tillhörigt och derjemte till en arrendator upplåtet jordområde af den ringa storlek, som här är fallet, låge inklämdt mellan stadens egor på den mest trafikerade punkten, som ock derå, att lägenheten vid ny utarrendering ej blefve till någon egentlig nytta att såsom arrendejord begagnas, alldenstund till följd af dess belägenhet invid jernvägsstationen och sönderstyckning genom jernvägens dragande deröfver, samt till följd af dess afskilda läge i öfrigt från de andra lägenheterna, i sammanhang med hvilka den skulle utarrenderas, svårighet hädanefter skulle möta att med den ordning och frihet från in-trång, som ett jordbruk kräfde, sköta densamma, har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande på dessa och i ansökningen anförda skäl tillstyrkt, att till staden Köping måtte efter expropriationsgrunder upplåtas hvad af lägenheten Hushagen blefve öfrigt, sedan Stockholm—Westerås—Bergslagens jernvägsaktiebolags behof blifvit fullt tillgodosedt, samt att, på det icke hinder måtte läggas i vägen för den förestående utarrenderingen af lägenheten, den blifvande arrendatorn måtte till arrendekontraktet tillförbindas att beträffande Hushagen åtnöjas med Kongl. Maj:ts blifvande beslut, emot åtnjutande af årligt afdrag å kontanta penningearrendet, motsvarande fem procent ränta på det ersättningsbelopp, hvilket komme att till kronan utgifvas för den del af Hushagen, som för uppgifna ändamålet blefve exproprierad.

Kongl. Maj:ts och Rikets Kammar-kollegium har, enligt nådig remiss, infordrat och jemte eget underdånigt utlåtande i ämnet af den 9 denna månad insändt yttrande af Stuteri-öfverstyrelsen, som, efter det chefen för Strömsholms stuteri blifvit hörd, i underdånighet anført, att, då Hushagen utgjorde en jemförelsevis ringa del af de Strömsholms stuteri anslagna ängar, hvilka på arrende för närvarande innehades af Handlanden C. A. Malmqvist och vore skild från dessa genom Köpingsån, samt den del af lägenheten, som gränsade intill ån, vore till förenämnda jernvägsaktiebolag upplåten, och stuteriet icke kunde draga fördel af den öfverblifna jorden på annat sätt än medelst densammas utarrendering, styrelsen så väl i anledning häraf, som med afseende å jordens läge invid Köpings stad å ena och dess utmark å andra sidan, samt stadens behof af utvidgning vid blifvande jernvägsstationen, ansåge

sig, lika med Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, böra tillstyrka, att den del af kronolägenheten Hushagen, hvarom nu vore fråga finge efter expropriationsgrunder till Köpings stad upplåtas; dock under vilkor att hvad af allmänna öner kunde belöpa sig på det afsöndrade jordområdet erlades af staden, äfvensom att Strömsholms stuteri godtgjordes för den minskning i arrendeinkomst, som af ifrågavarande jordöfverlåtelse blefve en följd; och har Kammar-kollegium för egen del, — jemte erinran att från Hushagen, hvilken tillika med tjugufem andra lägenheter i Kungs Barkarö, Konung Carls Torpa, Arboga och Köpings socknar är för närvarande för Strömsholms stuteris räkning till midfastan nästa år utarrenderad och skolat från nämnda tid å nyo utarrenderas på tjugu år, bli vit genom nådiga brefvet den 30 Maj 1857 till Köpings stad för utvidgning af Köpingsån upplåtet ett område af 5 tunnland 14½ kappland emot årlig afgäld, beräknad efter nu utgående arrendet, att intill 1874 års midfasta erläggas till lägenhetens arrendator, men sedermera till kronan, samt att genom ofvannämnda nådiga bref den 3 sistlidne Oktober till jernvägsbolaget upplåtits ett område, hvilket, deruti endast till yttre gränserna uppgifvet, skulle, enligt nu företedda kartan, utgöra 130 kvadratref 47 kvadratstänger eller 23 tunnland 9,1 kappland, utan annat vilkor än att för mistningen deraf godtgöra nuvarande arrendatorn, — i underdånighet andragit, att emot upplåtelse till staden af återstående området af Hushagen, 66,36 kvadratref, Kollegium icke hade något att erinra; att Kollegium dock, lika med hvad Kollegium yttrat uti afgifvet underdånigt utlåtande af den 11 sistlidne September angående sökt upplåtelse till Köpings stad af vissa andra områden utaf de stuteriet underlydande lägenheterna, i fråga hvarom särskild nådig proposition till Riksdagen aflåtes, ansåge det vara fördelaktigast så väl för staden, som för stuteriet, att upplåtelsen skedde mot årlig afgäld, hvilken, beräknad efter områdets areal i förhållande till hela Hushagens vid dess uppmätning för nu förestående utarrendering uppgifna vidd af 193,01 kvadratref och till derå belöpande andel af föreslagna maximi-arrendet, 437 Riksdaler, skulle uppgå till 150 Riksdaler 25 öre eller i jemnt tal till 150 Riksdaler men, till undvikande af förlust genom myntvärdets fall, syntes böra bestämmas i samma proportion i persedlar och penningar, som sjelfva maximiarrendet, då afgälden skulle blifva:

42 Centner 40 <i>℔</i> hö à 1: 72	72: 93
8 Centner 30 <i>℔</i> halm à 44 öre	3: 65
45 kubikföt 5 kannor hafre à 1: 11	50: 50
Penningar	22: 92

Summa 150 R:dr

att från och med midfastan 1874 af staden till stuteriet årligen erläggas; samt

att, om detta gillades, Kollegium ansåge, att det sedermera kunde i behörig ordning bestämmas, i hvad mån staden borde för detta område deltaga i öfriga onera, som af lägenheten borde utgå, och att vid förestående utarrenderingen borde fästas förbehåll om afträdande af ifrågakvarande område, så vida Riksdagen dertill lemna bifall, emot afdrag å arrendesumman af ofvanberörda belopp i persedlar och penningar. Då emellertid sökandena och embetsmyndigheterna ifrågasatt jordens afträdande emot löseskilling efter expropriationsgrunder, har Kollegium, om sådan föreskrift meddelades, föreslagit, att löseskillingen finge af staden till Statskontoret inbetalas och der göras fruktbarande, samt räntan deraf till stuteriet årligen utbetalas och arrendatorn i allt fall försäkras om åtnjutande af ofvannämnde afdrag å arrendet.

Kongl. Maj:t, som tagit detta ärende i öfvervägande, vill, med afseende å hvad dervid förekommit, härmed, på grund af § 77 i Regeringsformen, föreslå Riksdagen att medgifva, det till Köpings stad må, för uppgifna ändamålen, upplåtas ifrågakvarande återstående området af kronolägenheten Hushagen med uppgifven areal af 66 kvadratref 36 kvadratstänger, eller 11 tunnland 27,2 kappland, emot det ersättningsbelopp i penningar, som enligt den i nådiga förordningen den 14 April 1866, angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof, utstakade ordning kan varda bestämdt, och mot skyldighet för staden att utgöra årlig afgäld, motsvarande hvad af stamlägenhetens räntor och öfriga allmänna utskylder, vid jemförelse af egornas storlek och beskaffenhet, å afsöndrade området sig belöper; och erhåller nu Kammar-kollegium befallning att, i afvaktan på det beslut, Kongl. Maj:t, efter inhemtande af Riksdagens yttrande, kommer att meddela, vid förestående utarrendering af Strömsholms stuteri underlydande lägenheterna undantaga sagda område.

De ärendet rörande handlingar skola Riksdagens vederbörande Utskott tillhandahållas.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Axel Bergström.

*Utdrag af Protokollet öfver Civil-ärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i Stats-Rådet å Stockholms Slott den 19 De-
cember 1873.*

N ä r v a r a n d e :

Hans Excellens, Herr Justitie-statsministern *Adlercreutz*,
Hans Excellens, Herr Statsministern för utrikes ärendena *Björnstjerna*,
Statsråden: *Bredberg*,
Berg,
Friherre Leijonhufvud,
Wærn,
Wennerberg,
Bergström,
Friherre Alströmer,
Weidenhielm.

Departements-chefen, Statsrådet *Bergström*, föredrog i underdånighet:

En af Köpings stads röstberättigade innevånare, genom Magistraten
derstädes, af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Westmanlands län förord-
dad underdånig ansökning i fråga om upplåtande åt nämnde stad af viss
del utaf den Strömsholms stuteri anslagna kronolägenheten Hushagen,

öfver hvilken ansökning Kammar-kollegium, efter inhemtande af Stuteri-
öfverstyrelsens yttrande, afgifvit underdånigt utlåtande.

Med afseende å hvad i detta ärende förekommit tillstyrkte Stats-
Rådet i underdånighet, *dels* att Kongl. Maj:t måtte, på grund af § 77 i
Regerings-formen, föreslå Riksdagen att medgifva, det till Köpings stad
finne, för uppgifna ändamålen, upplåtas ifrågavarande återstående området
af kronolägenheten Hushagen, med uppgifven areal af sextiosex kvadrat-
ref trettiosex kvadrattänger, eller 11 tunnland 27,2 kappland, emot det
ersättningsbelopp i penningar, som, enligt den i nådiga förordningen den
14 April 1866 angående jords eller lägenhets afstämde för allmänt behof
utstakade ordning, kunde varda bestämmt, och mot skyldighet för staden att
utgöra årlig afgäld, motsvarande hvad af stamlägenhetens räntor och öf-
riga allmänna utskylder, vid jmförelse af egornas storlek och beskaffen-
het, å afsöndrade området sig belöper, *dels ock* att Kammar-kollegium
måtte anbefallas att, i afvaktan på det beslut Kongl. Maj:t, efter inhem-
tande af Riksdagens yttrande, komme att meddela, vid förestående utar-
rendering af Strömsholms stuteri underlydande lägenheterna undantaga
sagda område; hemställande Stats-Rådet, att nådig proposition i ämnet,
så lydande som bilagan till detta protokoll utvisar, måtte i vanlig ordning
till Riksdagen aflåtas. — — — — —

Hvad Stats-Rådet i ofvanstående — — mål hemställt
och tillstyrkt behagade Hans Maj:t Konungen i nåder
gilla och bifalla

Ex protocollo

Claes Henrik Cederström.